

ความร่วมมืออาเซียน

ว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย

นางสาวณัฐติยา ปาลชาติ

การก่อการร้าย (Terrorism) เป็นคำที่ยังไม่มีการจำกัดความในกฎหมายอาญาที่มีผลผูกมัด ตามกฎหมายและได้รับการยอมรับอย่างสากล การจำกัดความโดยทั่วไปของการก่อการร้ายนั้น หมายถึง เพียงพฤติกรรมรุนแรงซึ่งมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความกลัว กระทำการเพื่อจุดประสงค์ทางศาสนา การเมืองหรืออุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการกระทำที่จงใจหรือไม่ใส่ใจต่อความปลอดภัยของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง (พลเรือน) และกระทำโดยองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐใด ๆ

ประเภทการก่อการร้าย อาจแบ่งประเภทของการก่อการร้ายได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การก่อการร้ายภายในประเทศ หมายถึง การต่อสู้ด้วยวิธีการรุนแรงของขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งมุ่งต่อต้านรัฐบาลประเทศของตน การปฏิบัติการจะกระทำเฉพาะภายในประเทศตนไม่กระทำข้ามประเทศ และมักจะไม่มีการปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) หรือ การร่วมมือประสานงานในการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธกับขบวนการก่อการร้ายภายนอกประเทศ

๒. การก่อการร้ายข้ามประเทศ หมายถึง การก่อการร้ายของขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งโดยปกติมักกระทำโดยขบวนการเดียวไม่มีการเชื่อมโยงหรือปฏิบัติการร่วมกับขบวนการก่อการร้ายภายนอกประเทศ และเป้าหมายของการก่อการร้ายก็มุ่งกระทำการต่อต้านรัฐบาลของตน

๓. การก่อการร้ายระหว่างประเทศ หรือ การก่อการร้ายสากล หมายถึง การก่อการร้ายซึ่งมีการร่วมมือกัน กระทำการโดยขบวนการหลายขบวนการที่มีอยู่ในประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่สองขบวนการขึ้นไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองของขบวนการใดขบวนการหนึ่ง หรือเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของหลายขบวนการ รัฐบาลที่ตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายอาจเป็นรัฐบาลประเทศใดประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศที่เป็นปฏิปักษ์กับขบวนการก่อการร้ายต่าง ๆ และการก่อการร้ายมักมีลักษณะเป็นการกระทำแบบข้ามประเทศ

ปัญหาการก่อการร้ายเป็นประเด็นที่ไม่อาจแยกเป็นเอกเทศจากปัญหาอื่นที่แวดล้อมได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในสภาวะการณ์นั้น ๆ อันทำให้เกิดแนวคิดว่าการจะต่อสู้กับการก่อการร้ายให้สำเร็จจะต้องต่อสู้รากเหง้าของปัญหาให้ได้ ซึ่งจะนำไปสู่สมมติฐานประการหนึ่งว่า หากสามารถทำให้เกิดความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมแล้ว โอกาสของการเกิดการก่อการร้ายน่าจะลดลงด้วย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการก่อการร้ายจำนวนมาก มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การก่อการร้ายที่เกิดขึ้น จะแฝงไว้ด้วยยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะกระทำโดย การวางระเบิด การใช้ปืนยิง การจี้ (เครื่องบินหรือรถโดยสาร) หรือการลอบสังหาร ไม่ได้เป็นการลงมืออย่างเลือกกลุ่ม ไม่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากความตั้งใจ และไม่ได้เกิดขึ้นอย่างมีขอบเขต แต่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจที่จะใช้ความรุนแรง มุ่งประสงค์ต่อพลเรือน เพื่อหวังผลทางการเมือง หรือสนองความเชื่อทางศาสนา

ด้วยเหตุนี้ ผู้นำประเทศอาเซียนจึงได้มีการลงนาม **“อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย”** เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๐ ในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๒ ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ โดยอนุสัญญาฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างกรอบทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือระดับภูมิภาคในการต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายอย่างบูรณาการและให้มีประสิทธิภาพ

ความผิดที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาฯ

ระบุให้ความผิดที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาฯ คือ ความผิดในอนุสัญญาฯและพิธีสารของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ๑๔ ฉบับ ได้แก่ การกระทำผิดต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ความปลอดภัยของการเดินเรือทะเล ความปลอดภัยของฐานขุดเจาะถาวรซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป การยึดอากาศยาน อาชญากรรมต่อบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางทูต การสนับสนุนทางการเงินต่อการก่อการร้าย การจัดบุคคลเป็นตัวประกัน การวางระเบิดเพื่อก่อการร้าย และการก่อการร้ายด้วยนิวเคลียร์

ขอบเขตความร่วมมือ

ความร่วมมือระหว่างกันจะต้องดำเนินการโดยสอดคล้องกับกฎหมายในของแต่ละรัฐภาคี โดยขอบเขตความร่วมมือที่สำคัญมีดังนี้

๑. ดำเนินขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย รวมถึงการจัดให้มีการเตือนภัยล่วงหน้าแก่ภาคอื่น ๆ โดยการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศระหว่างกัน

๒. ป้องกันบุคคลใด ๆ ที่ให้การสนับสนุนทางการเงินวางแผน ให้ความสะดวก หรือกระทำการก่อการร้ายจากการใช้ดินแดนของตนเพื่อความมุ่งประสงค์ข้างต้นต่อภาคีอื่น และ/หรือพลเมืองของภาคีอื่นนั้น

๓. ป้องกันและปราบปรามการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๔. ป้องกันการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้าย โดยการควบคุมการผ่านแดนและการควบคุมการออกเอกสารแสดงตนและเอกสารเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพ และโดยอาศัยมาตรการป้องกันการทำเอกสารปลอม การปลอมและการใช้อย่างฉ้อฉลซึ่งเอกสารแสดงตนและเอกสารเดินทาง

๕. เสริมสร้างความสามารถและความพร้อมที่จะจัดการกับการก่อการร้ายทางเคมี ชีวภาพ กัมมันตภาพรังสี นิวเคลียร์ การก่อการร้ายทางไซเบอร์ และการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ใด ๆ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายร่วมสมัยมีความแตกต่างจากความรุนแรงในอดีต และจะมีลักษณะเป็นความรุนแรงอย่างไม่จำกัด คือ เกิดขึ้นได้กับทุกสถานที่และทุกเวลา อาจกล่าวโดยนัยว่า การก่อการร้ายร่วมสมัยมีตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่ก้าวขึ้นมาเป็นคู่ต่อสู้ใหม่ของรัฐ หรือมีขีดความสามารถในการทำทลายรัฐด้วยการใช้สงครามเป็นเครื่องมือ

ดังนั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบงานต่อต้านการก่อการร้ายต้องมีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติ รวมทั้งจัดทำแผนและมีการซักซ้อมอยู่เสมอนอกจากกิจกรรมที่เตรียมพร้อมของหน่วยงานภายในประเทศแล้วยังจะต้องมีความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายสากลภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus)

ความท้าทายของการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้แทนประเทศสมาชิกมีความเห็นว่า ความท้าทายที่จะกล่าวถึงนั้นมิใช่เป็นแค่ภัยคุกคามในภูมิภาคเท่านั้น แต่เป็นความท้าทายที่หมายรวมถึงในทุก ๆ ที่ที่มีการก่อการร้าย โดยมีความท้าทายในเรื่องการก่อการร้ายทางไซเบอร์ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของ Social Media เครือข่ายสังคมอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผู้ก่อการร้ายซึ่งมีพฤติกรรมรุนแรงด้วยตัวเอง ความท้าทายในเรื่องของรูปแบบการก่อการร้าย

ที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ตลอดจนความท้าทายในการก่อการร้ายด้วยสารเคมี สารชีวภาพ สารรังสี และนิวเคลียร์ การทำให้กลุ่มหัวรุนแรงกลับใจและเข้าการฟื้นฟูเยียวยาเพื่อกลับเข้าสู่สังคมจึงเป็นประเด็นความท้าทายและการดำเนินการที่สัมฤทธิ์ผลที่สุดในการแก้ปัญหา ประเทศสมาชิกมีความเห็นว่า การใช้กำลังไม่อาจแก้ปัญหาได้ หรือแม้แต่การบังคับใช้กฎหมายอย่างเดียวก็ไม่อาจทำให้สำเร็จได้ ความท้าทายของเรื่องนี้อยู่ที่การเข้าถึงจิตใจและสำนึกของบุคคลหรือกลุ่มแนวคิดหัวรุนแรง อีกทั้งการป้องกันไม่ให้กลับไปมีแนวคิดแบบเดิมอีก โดยรัฐจะต้องมีแรงจูงใจและการเยียวยาให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เช่น ด้านการสวัสดิการ การศึกษา การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมาตรการในการติดตามผลหลังจากการกลับคืนสู่สังคม

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาการก่อการร้ายจะต้องมองจากหลายมิติ ที่สำคัญที่สุดต้องแก้ปัญหาที่สาเหตุหรือที่เรียกว่ามูลเหตุอันเป็นรากฐาน การใช้วิธีการรุนแรงป้องปรามเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่นั่นไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาอย่างถาวร การผสมผสานระหว่างการป้องปรามและเจรจาหาข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายพอใจน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด

อ้างอิง :

ก้องเกียรติ อภัยวงศ์, (๒๕๕๖). องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ผลกระทบที่เกิดจากองค์การอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย. งานวิจัยตามหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๖, วิทยาลัยการยุติธรรม, สำนักงานศาลยุติธรรม

สุรชาติ บำรุงสุข, การก่อการร้ายร่วมสมัย, ใน จุลสารความมั่นคง ศึกษาฉบับที่ ๕๗, โครงการความมั่นคง ศึกษา สกว., ๒๕๒๒, หน้า ๒

<http://www.ryt9.com/new/2007-12-19/28696502/>